

Titel: Kapitel 4.

Citation: "Kapitel 4.", i *1915/1916: Lovforslag*. Onlineudgave fra Lovforarbejder:
<https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r27-shoot-chptrd1e1292/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: 1915/1916: Lovforslag

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Den afgiver Bevis for, hvad der er foregaaet under Retshandlingen, og særlig for, hvorledes der er gaaet til Værks med Hensyn til Former, som efter Loven skal iagttages; Modbevis er ikke udelukket.

§ 38.

Aktstykker og andre Dokumenter, som fremlægges i Retten, forsynes med Fremlæggelsespaategning.

§ 39.

Stævningerne og Parternes øvrige Processkrifter forbliver i Rettens Arkiv. Af Dokumenter og andre Aktstykker, der benyttes som Bevis, skal, naar de forlanges tilbageleverede, Genpart, der bekræftes af Retsskriveren, eller, hvor saadan ikke er ansat, af Dommeren, afgives til Retten; dog undtages herfra Dokumenter, der er Udskrift af Embedsbøger. Om og i hvilket Omfang Genpart skal tages af Handelsbøger, Regnskabsbøger eller andre Dokumenter af betydeligt Omfang, beror paa Formanden.

§ 40.

Hvor en Retsskriver er ansat, samler han de enhver Sag vedkommende Dokumenter og bevarer dem samt de af tilbageleverede Originaler tagne Genparter. Ved andre Retter paahviler dette Dommeren. De i Nævningesager overensstemmende med §§ 894 og 898—900 udfærdigede Spørgsmaal tilligemed Nævningernes vedtegnede Erklæringer bliver at samle og opbevare som Bilag til Retsbogen.

§ 41.

Udenfor de Tilfælde, for hvilke der i denne Lov er truffet særlig Bestemmelse, kan Parterne samt andre, som deri har retlig Interesse — de sidstnævnte i Straffesager dog først, naar Sagen er endt — hos Retsskriveren eller, hvor ingen saadan er ansat, hos Dommeren forlange Udskrift af Retsbøgerne, derunder dog ikke Stemmegivningsbogen, samt af de øvrige hos Retten beroende til en Sag hørende, fremlagte Dokumenter.

*Kapitel 4.***Dommere, Retsskrivere, Retsvidner og Retsbude m. m.**

§ 42.

Faste Dommere ved Rigets almindelige Domstole beskikkes af Kongen.

Til Højesteret sker Udnævnelse som „Højesteretsdommer“, til Landsret som „Landsdommer“, til hver af de andre Retter — bortset fra Sø- og Handelsretten i København, jfr. § 9 — som „Dommer“ med Angivelse af, hvor paagældende ansættes.

Kun fuldmyndige, uberygtede, vederhæftige Mænd, som har underkastet sig den fuldstændige juridiske Eksamen med bedste Karakter, kan beskikkes. Dog skal Mænd, som har bestaaet den nævnte Eksamen med Karakteren *haud illaudabilis* efter denne Eksamens tidligere Ordning eller *haud illaudabilis 1mi gradus* efter den nuværende Ordning, og som i øvrigt opfylder de foran nævnte Betingelser, kunne beskikkes i Embeder som Dommere ved Underretterne udenfor København, naar de har været Politimestre eller i mindst 5 Aar har haft fast Beskikkelse i noget af de i § 52, 1ste Stykke, nævnte Embeder eller i Embeder under Politiet i København, eller naar de i Løbet af mindst 5 Aar med fornøden Bemyndigelse jævnlig har deltaget i de

egentlige Dommerforretninger ved Underretter udenfor København. Med Hensyn til Udbringelse af det nævnte Tidsrum finder Bestemmelsen i § 43, 4de Stykke, tilsvarende Anvendelse.

§ 43.

Til Højesteretsdommer kan i Regelen kun beskikkes en Mand, der i 3 Aar har været Landsdommer, Formand i Byretten for København, Formand eller Næstformand i Sø- og Handelsretten, Overretsassessor, Kriminal- og Politiretsassessor, Rigsanklager, Højesteretsagfører, Departementschef i Centraladministrationen eller beskikket Lærer i Lovkyndighed ved Universitetet.

Førend nogen kan beskikkes til Højesteretsdommer, skal han først have godtgjort sin Dygtighed til at have Sæde i Retten ved som Prøve at votere først i mindst 4 Sager, af hvilke mindst den ene skal være borgerlig.

Til Landsdommer kan i Regelen kun beskikkes en Mand, der i 3 Aar har været enten i nogen af de i 1ste Stykke nævnte Stillinger eller Dommer ved Underret, Politimester, Overanklager, Overretssagfører, Landsretssagfører eller kgl. ansat Embedsmand i Centraladministrationen.

Til Udbringelse af de i ovennævnte Bestemmelser ommeldte 3 Aar kan Virksomhed i forskellige af de nævnte Stillinger sammenlægges.

Til at indtræde i de i § 21, 1ste og 2det Stykke, ommeldte ekstraordinære Retter skal saa vidt muligt faste Dommere beskikkes. Ingen kan beskikkes, som ikke opfylder de i § 42, 3die Stykke, nævnte Betingelser.

§ 44.

Midlertidig Beskikkelse til Højesteretsdommer kan ikke finde Sted. Ved Embedsledighed skal fast Beskikkelse ske inden 6 Maaneders Forløb.

Til midlertidig at beklæde andre Dommerembeder, naar det paa Grund af Embedsledighed eller en fast Dommers Forfald maatte være nødvendigt, meddele Justitsministeren Beskikkelse. Enhver Dommer ved Underret skal være forpligtet til, naar det af fornævnte Grunde skønnes fornødent, at modtage Beskikkelse af Justitsministeriet til, foruden sit eget Embede, midlertidig at beklæde et andet Underdommerembede. Udenfor Tilfælde af Sygdomsforfald kan Embede som Landsdommer, som Dommer i Byretten for København, som Formand eller Næstformand i Sø- og Handelsretten eller som Dommer ved Underret udenfor København ikke holdes besat ved midlertidig Beskikkelse udover et Aar.

I paatrængende Tilfælde, samt naar den faste Dommers Forfald skønnes at ville blive kortvarigt, kan Landsrettens Formand bemyndige til midlertidig at forestaa Dommerembedet ved en Underret udenfor København. Herom skal Meddelelse straks ske til Justitsministeren, som træffer endelig Bestemmelse.

Den, som beskikkes til midlertidig at beklæde et Dommerembede, maa være i Besiddelse af de samme Egenskaber, som udkræves til at beklæde Embedet som fast Dommer. Dog er det ved Underretterne udenfor København med Hensyn til Eksamensfordringen tilstrækkeligt, at den paagældende har underkastet sig den fuldstændige juridiske Eksamen med Karakteren *hand illaudabilis* eller har opnaaet Karakteren „Bekvem“ eller „Første Karakter“ enten ved den juridiske Fællesprøve eller ved den tidligere eller nuværende juridiske Eksamen for ustuderede.

§ 45.

Den Bemyndigelse, som i Henhold til § 17 kan gives til paa en Underretsdommers Ansvar at udføre visse denne paahvilende Embedsforretninger, kan kun med-

deles Personer, som har de i § 42 angivne Egenskaber; dog er det tilstrækkeligt, at den paagældende fyldestger den i § 44 i Slutningen angivne Fordring med Hensyn til juridisk Eksamen. Bemyndigelse til at udføre Forretninger, der ikke er egentlige Dommerforretninger (§ 17, 4de Stykke, 1ste Punktum), skal ogsaa kunne meddeles Kvinder.

§ 46.

Naar det paa Grund af en Dommers Udelukkelse eller Fritagelse formedelst Inhabilitet maatte være nødvendigt, beskikker Justitsministeren eller, ved Underretterne udenfor København, Landsrettens Formand en Sættedommer.

Med Hensyn til Sættedommerne finder Reglerne i § 43, 4de Stykke, Anvendelse.

§ 47.

Spørgsmaal om en Dommers Strafansvar for Overtrædelse af de ham efter Lovene som Dommer paahvilende Pligter bedømmes — bortset fra det i § 43, 2det Stykke, omhandlede Tilfælde — efter Straffeloven og paakendes under en selvstændig Straffesag; dog kan Straffen, hvis den ej overstiger Bøder, i Tilfælde af Anke eller Kære paalægges uden særligt Sagsanlæg, efter at der, om fornødent, er givet vedkommende Dommer Lejlighed til mundtlig eller skriftlig at udtale sig om det paagældende Forhold.

Erstatningsansvar maa som hidtil gores gældende ved Anke, for saa vidt det ikke enten efter Bogen om Strafferetsplejen paakendes i Forbindelse med Spørgsmaal om Straf eller indtales, efter at Straffedom er fældet over den paagældende.

§ 48.

Ger en Dommer sig som saadan skyldig i Forsømmelse eller Skedesløshed i Embedsførelse, der dog ikke er af en saadan Beskaffenhed, at den ifølge Lovgivningen paadrager Straf, eller udviser han i øvrigt utilbørligt eller usømmeligt Forhold, paahviler det Formanden i den Ret, hvoraf han er Medlem, med Hensyn til Landsretternes Formænd og Formanden samt Næstformanden for Sø- og Handelsretten, Højesterets Formand, samt med Hensyn til de øvrige Dommere, vedkommende Landsrets Formand, i Stilhed at give ham fornøden Advarsel.

Det staar derhos enhver, der under Møde for en Ret anser sig krænket ved utilbørligt eller usømmeligt Forhold fra en Dommers Side, frit for at paaklage det af Dommeren udviste Forhold til højere Ret. Klagen, der maa fremsættes skriftlig og inden fjorten Dage, efter at Sagens Behandling for paagældende Ret er sluttet, behandles i øvrigt overensstemmende med de i Kapitel 85 givne Regler for Kæremaal. Finder den overordnede Ret Klagen begrundet, kan den udtale sin Misbilligelse af Dommerens Adfærd eller paalægge ham en Bøde.

§ 49.

Viser saadan, efter Omstændighederne gentagen Advarsel, Misbilligelse eller Bøde sig frugtesløs, eller har Dommeren gjort sig skyldig i et Forhold, der maa svække eller gøre ham uværdig til den Agtelse og Tillid, som Dommerkaldet forudsætter, kan dette drage til Følge efter Omstændighederne Afsættelse uden Pension eller med Pension, beregnet efter Pensionslovens Regler, eller endelig saaledes, at Pensionens Størrelse bliver at bestemme ved særlig Lov. Er der Tale om et efter Straffeloven strafbart Forhold, bliver Sagen af Justitsministeren eller af Formanden at overgive til vedkommende Overranklager for eventuelt at forfølges som

selvstændig Straffesag. I andet Fald, eller naar Dommen i Straffesagen ikke lyder paa Embedsfortabelse, afgøres Spørgsmaalet ifølge Justitsministerens nærmere Bestemmelse under en af det offentlige mod Dommeren anlagt Sag. Sagen behandles efter de for Landsretsproceduren for borgerlige Sager i 1ste Instans gældende Regler.

I Overensstemmelse hermed bliver det fremdeles at afgøre, hvorvidt en Dommer bør ved Dom afsættes paa Grund af vedvarende Aands- eller Legemssvaghed.

§ 50.

Naar Straffesag er rejst mod en Dommer, eller naar han maa antages at have gjort sig skyldig i saadant utilbørligt Forhold, som omhandles i § 49, saavel som naar han er blevet uvederhæftig eller aandsvag, kan han suspenderes. Afgørelse herom træffes, naar Talen er om en Dommer ved Underret, af Landsrettens Formand og to af Rettens Medlemmer, og naar Talen er om en Højesterets- eller Landsdommer eller om Formanden eller Næstformanden for Sø- og Handelsretten, af Højesterets Formand og to af Rettens Medlemmer.

§ 51.

Beslutning om Ophør af midlertidig Beskikkelse til at beklæde et Dommerembede (§ 44) eller af Bemyndigelse til at udføre Dommergerning efter § 17, 4de Stykke, kan tages af den Myndighed, der har meddelt den, dog, for saa vidt det er Landsrettens Formand, med Ret for den paagældende til at forelægge Spørgsmaalet for Justitsministeren.

§ 52.

Justitssekretærer ved Højesteret, Landsretterne, Københavns Sø- og Handelsret og Københavns Byret, Pante- og Brevskriveren ved sidstnævnte Ret og samtlige Fuldmægtige ved de nævnte Retter beskikkes af Kongen.

Til midlertidig at beklæde et af de nævnte Embeder, naar det paa Grund af Embedsledighed eller Forfald maatte være nødvendigt, meddeler Justitsministeren Beskikkelse. I paatrængende Tilfælde, samt naar Forfaldet skønnes at ville blive kortvarigt, kan vedkommende Rets Formand give den midlertidige Bemyndigelse. Herom skal Meddelelse straks ske til Justitsministeren, som træffer endelig Bestemmelse.

Til fast eller midlertidig at beklæde de i denne Paragraf nævnte Embeder udkræves, at vedkommende er en fuldmyndig, uberygtet og vederhæftig Mand, samt at han har underkastet sig den fuldstændige juridiske Eksamen i det mindste med Karakteren haud illaudabilis eller har opnaaet Karakteren „Bekvem“ eller „Første Karakter“ ved den juridiske Fællesprøve eller ved den tidligere eller nuværende juridiske Eksamen for ustuderede.

§ 53.

Naar nogen af de i § 52 nævnte Embedsmaend paa Grund af Inhabilitet er udelukket, beskikker vedkommende Rets Formand i fornødent Fald en Mand, som har de i § 52, 3die Stykke, angivne Egenskaber, til at fungere i Sagen.

§ 54.

Klage over en Justitssekretærs og i København over Pante- og Brevskriverens Afgørelser fremsættes inden 6 Maaneder for den Ret, ved hvilken han er ansat. Efter at have modtaget den paagældende Embedsmands Erklæring afgør Retten, for Københavns

Byrets Vedkommende Rettens Formand, Sagen ved Kendelse. Mod denne Kendelse kan rejses Kæremaal. Hvor Retskriverforretningerne paahviler Dommeren, afgøres deslige Klager ved Kære. Kærefristen er i sidstnævnte Tilfælde 6 Maaneder.

Med Hensyn til Retskriveres og Pante- og Brevskriverens Ansvar til Straf og Erstatning for Overtrædelse af deres Embedspigter finder Reglerne i § 47, jfr. § 48, 2det Stykke, tilsvarende Anvendelse.

§ 55.

Til Retsmøder, der i Straffesager afholdes af en Ret, som beklædes af Enkelt-dommer, skal, saafremt ingen særlig Retskriver er til Stede, en Stævningsmand i eller udenfor Retskredsen eller i Mangel af en saadan en fuldmyndig, uberygtet Mand i selvstændig Stilling af Dommeren tilkaldes som Retsvidne. Kan en saadan ikke straks komme til Stede, bliver Retshandlingen at udsætte, medmindre dens Øjemed derved vilde staa i Fare for at forspildes. Tilkaldelse af Retsvidne kan fremdeles undlades, naar der er beskikket en Forsvarer for Sigtede, eller denne selv har antaget en saadan, medmindre den valgte Forsvarer ifølge § 821 Nr. 3 er udelukket fra Retsmødet, eller dette holdes for lukkede Døre, og Tilkaldelsen forlanges enten af Sigtede eller Forsvareren. I sidstnævnte Tilfælde skal der, naar Ønske derom fremsættes, og Omstændighederne tillader det, tilkaldes en anden end en Stævningsmand.

Dommeren sørger saa vidt muligt for, at Tilkaldelsen af andre end Stævningsmændene sker efter Omgang; kun i Nødsfald kan en Person tilkaldes til at fungere flere Dage efter hinanden. Hvor Forholdene tillader det, bør der gives ham et passende Varsel. Udebliver et tilkaldt Retsvidne uden lovligt Forfald eller uden betimelig Anmeldelse herom, kan det straffes med en Bøde af indtil 20 Kr. Dommeren kan paalægge Retsvidnerne at iagttage Tavshed om, hvad de ved Retshandlingen erfarer om Under-søgelsens Genstand; Overtrædelse af et saadant Paalæg straffes med Bøder indtil 100 Kr.

Retsvidner har Krav paa samme Godtgørelse som i § 192 foreskrevet for Vidner. Den Retten i § 192, 3die Punktum, give Beføjelse til at tilstaa et Vidne passende højere Godtgørelse end den almindelige skal uden Hensyn til, om den der nævnte Betingelse er til Stede, kunne anvendes ved tilkaldte Retsvidner, naar det skønnes, at Tilkaldelsen har medført større Tab eller uforholdsmæssigt Besvær eller Ulempe for den tilkaldte.

§ 56.

Ved Højesteret, Landsretterne, Sø- og Handelsretten i København og Københavns Byret ansætter Rettens Formand det fastsatte Antal Retsbude.

§ 57.

I hver af de i § 12 ommeldte Retskredse ansættes det fornødne Antal Stævningsmænd.

De ved Landsretterne og Underretterne ansatte Retsbude kan benyttes som Stævningsmænd for vedkommende Rets Omraade i det Omfang og paa den Maade, som vedkommende Formand eller Underretsdommer nærmere bestemmer. De Stævningsmænd, som yderligere efter Justitsministerens Bestemmelse behøves, beskikkes af vedkommende Formand eller Underretsdommer. Fortegnelse over Retskredsens Stævningsmænd opslaas paa Tingstederne samt henholdsvis i Landsretternes og Københavns Byrets Lokaler og bekendtgøres tillige aarlig og oftere, naar Forandring sker, i Statsstidenden. Ved Sø- og Handelsretten i København finder de om Stævningsmænd ved Landsretterne givne Regler tilsvarende Anvendelse.

§ 58.

Ved Anordning gives der en Instruks for Stævningsmænd.

Enhver Stævningsmand afgiver til vedkommende Retsformand eller Underretsdommer en højtidelig Erklæring om, at han med Troskab og Samvittighedsfuldhed vil opfylde de Pligter, der påhviler ham efter nærværende Lov og den ham meddelte Instruks. Formen for denne Erklæring fastsættes af Justitsministeren. Dommeren i Retskredsen har at vejlede Stævningsmændene med Hensyn til deres Pligter.

§ 59.

Det underordnede Personale ved Højesterets, Landsretternes, Sø- og Handelsrettens og Københavns Byrets Skriverkontorer ansættes af vedkommende Rets Formand.

Kapitel 5.

Tilfælde, hvor Rettens Personer skal eller kan vige deres Sæde.

§ 60.

Ingen maa handle som Dommer i en Sag, naar han

- 1) selv er Part i Sagen eller er interesseret i dens Udfald eller, hvis det er en Straffesag, er forurettet ved Forbrydelsen;
- 2) er beslægtet eller besvogret med nogen af Parterne i en borgerlig Sag eller med Sigtede i en Straffesag i op- eller nedstigende Linie eller i Sidelinien saa nær som Søkendebørn eller er en af Parternes eller Sigtedes Ægtefælle, Væрге, Kurator, Adoptiv- eller Plejefader, Adoptiv- eller Plejesøn;
- 3) er gift med eller beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende Linie eller beslægtet i Sidelinien saa nær som Søkende med nogen i en borgerlig Sag optrædende Sagfører eller anden Rettergangsfuldægtig for en af Parterne eller med den forurettede i en Straffesag eller dennes Rettergangsfuldægtig eller med nogen i en saadan Sag optrædende offentlig Anklager eller Politiembedsmand eller Forsvarer for Sigtede;
- 4) har aflagt Vidnesbyrd eller været Syns- eller Skensmand i Sagen eller har handlet i den, hvis det er en borgerlig Sag, som Sagfører eller i øvrigt som Rettergangsfuldægtig for nogen af Parterne, og hvis det er en Straffesag, som Politiembedsmand, offentlig Anklager, Forsvarer eller Rettergangsfuldægtig for den forurettede;
- 5) har handlet i Sagen i den underordnede Instans som Dommer eller, hvis det er en Straffesag, som Nævning.

Den Omstændighed, at Dommeren, fordi flere Embedsvirksomheder er forenede i hans Person, tidligere af den Grund har haft med Sagen at gøre, medfører ikke Inhabilitet, naar der ikke efter de foreliggende Omstændigheder er Grund til at antage, at han har nogen særegen Interesse i Sagens Udfald.

§ 61.

I de i foregaaende Paragraf omhandlede Tilfælde er Dommeren, hvis han er Enkeltdommer, pligtig efter Kendelse, afsagt af ham selv, at vige sit Sæde. Beklæder han Retten i Forening med andre Dommere, er han pligtig at gøre Retten Meddelelse om de Omstændigheder, som ifølge foregaaende Paragraf formenes at medføre hans